

ЗАТВЕРДЖУЮ

Виконуючий обов'язки директора коледжу

Олег ДЕРЛЮК

«*х*» *листопада* 2024 року

Дніпропетровська обласна рада

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ СПОРТУ»
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

ПРОГРАМА

освітнього компонента

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА РУХЛИВИХ ІГОР

**підготовки фахового молодшого бакалавра
зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт
галузь знань 01 Освіта/Педагогіка**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Олена МІТЯНІНА – спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії

Обговорено на засіданні циклової комісії професійної та практичної підготовки

« 28 » серпня 202 4 року, протокол № 1

Схвалено методичною радою

« 29 » серпня 202 4 року, протокол № 2

Голова методичної ради МКУ Олена КУДЗІЄВА

Вступ

Програма освітнього компонента «**ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА РУХЛИВИХ ІГОР**» складена відповідно до освітньо-професійного ступеня підготовки **фахового молодшого бакалавра** спеціальності **017 Фізична культура і спорт** галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

Предметом вивчення освітнього компонента виступають загальні закономірності управління процесом фізичного виховання людини: соціологічного, педагогічного та біологічного напрямку.

Місце освітнього компонента в структурно-логічній схемі підготовки – при вивченні курсу здобувачі освіти потребують базових знань за освітніми компонентами, що формують загальні компетентності: українська мова за професійним спрямуванням; безпека життєдіяльності; анатомія людини, гігієна, основи загальної та вікової психології і педагогіки. За освітніми компонентами, що формують спеціальні компетентності: вступ до спеціальності; теорія і методика плавання, плавання в системі дошкільної і початкової освіти, теорія і методика гімнастики, гімнастика в системі дошкільної і початкової освіти, теорія і методика легкої атлетики, теорія і методика рухливих ігор, теорія і методика спортивних ігор, легка атлетика в системі дошкільної і початкової освіти.

1. Мета та завдання освітнього компонента

1.1. *Метою вивчення освітнього компонента «Теорія і методика рухливих ігор»* навчити основам теорії гри, методики організації й проведення рухливих ігор у процесі фізкультурно-спортивної діяльності й педагогічної практики, сформувати цілісну систему знань про особливості та методику застосування рухливих та національних ігор та естафет з різними віковими групами дітей, формувати важливі рухові уміння та навички на основі включення дітей у різноманітні види спеціально організованої рухової активності.

1.2. *Основними завданнями освітнього компонента є:*

- сформувати основні поняття про ігрову діяльність, значення гри в житті людини й місці рухливих ігор у педагогічній практиці;
- сформувати цілісну систему знань про особливості та методику застосування рухливих та національних ігор та естафет з різними віковими групами дітей;
- сприяти фізичному розвитку учнів та зміцненню їх здоров'я;
- формувати важливі рухові уміння та навички на основі включення дітей у різноманітні види спеціально організованої рухової активності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати:

- педагогічну характеристику рухливих ігор для дітей різного віку;
- методику використання рухливих ігор;
- класифікацію рухливих ігор;
- як правильно вибрати рухливу гру залежно від віку і змісту занять;
- методику проведення рухливих ігор;
- зміст рухливих ігор для дітей дошкільного і шкільного віку;
- зміст рухливих ігор, спрямованих на розвиток фізичних якостей;
- зміст рухливих ігор в урочний і позаурочний час з дітьми різного віку;
- зміст рухливих ігор у заняттях з видів спорту;
- правила та особливості проведення рухливих та національних ігор з урахуванням психологічних, фізіологічних та моторних якостей дітей дошкільного віку та школярів молодшого, підліткового та юнацького віку;

вміти:

- визначати, які методи фізичного виховання використовувати в різноманітних формах організації заняття залежно від віку і змісту заняття;
- використовувати гру в загально-освітніх і виховних цілях;
- використовувати рухливі ігри, ігровий і змагальний методи у фізичному вихованні й спорті;
- диференціювати ігри за формою організації учнів і впроваджувати українські національні ігри на шкільних спортивно-оздоровчих святах, які є важливим засобом реалізації міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання школярів;
- підбирати рухливі ігри з урахуванням конкретних завдань кожного окремого уроку, його змісту, беручи до уваги рівень фізичної підготовленості, функціональних особливостей організму відповідно до педагогічних завдань, віком граючих і формами роботи;
- складати конспекти й самостійно проводити пройдені ігри;
- готувати місце для проведення ігор, необхідний інвентар і встаткування;
- правильно обирати місце при поясненні гри й у процесі її проведення;
- організовувати граючих для проведення гри, подаючи команди й розпорядження;
- пояснювати й показувати ігрові прийоми й гру в цілому;
- керувати процесом гри й діями окремих граючих, виявляючи помилки й знаходячи способи їхнього усунення;
- оцінювати дії, як окремих гравців, так і всього колективу під час гри й по її закінченні;
- забезпечити організаційно-методичну послідовність і взаємозв'язок між рухливими іграми й іншими вправами;
- провести рухливу гру, ігрове заняття в навчальній групі з наступним її аналізом.

1.4. Відповідно до ОПП, *програмними результатами навчання є:*

PH1 Аналізувати особливості розвитку сфери фізичної культури і спорту для удосконалення процесу фізичного розвитку людини.

PH 2 Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією, дотримуватися етики ділового спілкування.

PH5 Застосовувати академічні знання та практичні навички в організації самостійної роботи та розвитку.

PH 6 Аналізувати та застосовувати передовий досвід колег.

PH9 Дотримуватися вимог охорони праці і безпеки життєдіяльності, правил поведінки на спортивному об'єкті, використання інвентаря та обладнання, профілактики травматизму та протидії булінгу.

PH10 Здійснювати заходи з підготовки та проведення спортивних тренувань, уроків фізичної культури з використанням необхідного організаційного, технічного, інформаційного і медичного забезпечення.

PH11 Зміцнювати особистісне та громадське здоров'я шляхом використання рухової активності людини та інших чинників здорового способу життя.

PH13 Аналізувати специфіку розвитку фізкультурно-спортивного руху на національному рівні.

PH15 Організовувати заняття масовими видами рухової активності оздоровчої спрямованості.

PH21 Аналізувати психологічні процеси, стани та властивості людини під час занять фізичними вправами.

1.5. Відповідно до освітньо-професійної програми даному компоненту відповідають наступні *сформовані компетентності:*

ЗК1 Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК2 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свободи людини і громадянина в Україні.

ЗК3 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4 Здатність до набуття в процесі навчання або професійній діяльності широких спеціалізованих фактологічних та теоретичних знань.

ЗК5 Здатність до розуміння (усвідомлення) рівня отриманих в процесі навчання або професійній діяльності знань.

ЗК6 Здатність до розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК7 Здатність до розв'язання типових спеціалізованих задач широкого спектра, що передбачає ідентифікацію та використання інформації для прийняття рішень.

- ЗК8 Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК11 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, використання інформаційних та комунікаційних технологій.
- ЗК12 Здатність визначати роль фізичного виховання і спорту для формування здорового способу життя, збереження та зміцнення здоров'я людини.
- ЗК17 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології у практичній діяльності.
- ЗК19 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- СК1 Здатність до формування особистості людини на основі цінностей фізичної культури.
- СК2 Здатність до проведення занять, тренувань, уроків фізичної культури, організації фізкультурно-спортивних, оздоровчих заходів.
- СК3 Здатність здійснювати організацію діяльності з використанням різних видів та форм рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя для задоволення основних потреб організму людини, зокрема, зі спортивного туризму й орієнтування за топографічними картами та іншими засобами навігації.
- СК6 Здатність до застосовування методів, засобів, прийомів та організаційних форм під час організації і проведення фізичної культури і спорту.
- СК7 Здатність до планування навчально – виховного процесу та позаурочної роботи з фізичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах, дитячо – юнацьких спортивних школах.
- СК10 Здатність здійснювати аналіз вікових та індивідуальних особливостей вихованців.
- СК11 Здатність до управління учнівським колективом під час навчально – виховного процесу з фізичного виховання та спортивного тренування.
- СК17 Здатність використовувати різні методи та прийоми навчання, виховання та соціалізації особистості.
- СК18 Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар.

На вивчення освітнього компонента відводиться 90 годин/ 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг освітнього компонента

Модуль I. ОСНОВИ ТЕОРІЇ РУХЛИВИХ ІГОР

1. Гра як історично сформоване соціальне явище
2. Гра як засіб фізичного виховання, її місце в системі фізичного виховання.
3. Методика організації й проведення рухливих ігор
4. Організація учасників гри
5. Керівництво процесом гри
6. Підведення підсумків гри
7. Педагогічний аналіз рухливої гри

Модуль II. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ РУХЛИВИХ ІГОР З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

1. Характеристика рухливих ігор для дітей дошкільного віку
2. Методика проведення рухливих ігор з дітьми молодшої групи дитячого садку
3. Методика проведення рухливих ігор з дітьми середньої групи дитячого садку
4. Методика проведення рухливих ігор з дітьми старшої групи дитячого садку
5. Методика проведення рухливих ігор з дітьми підготовчої групи дитячого садку

Модуль III. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ РУХЛИВИХ ІГОР З ДІТЬМИ ШКІЛЬНОГО ВІКУ

1. Характеристика рухливих ігор для дітей шкільного віку
2. Методика проведення рухливих ігор з учнями 1-3 класів роботи
3. Методика проведення рухливих ігор з учнями 4-6 класів
4. Методика проведення рухливих ігор з учнями 7-8 класів
5. Методика проведення рухливих ігор з учнями 9-11 класів

Зміст освітнього компонента

МОДУЛЬ I. ОСНОВИ ТЕОРІЇ РУХЛИВИХ ІГОР

Гра як історично сформоване соціальне явище

Поняття «гра». Теорії виникнення й розвитку рухливих ігор. Соціальна сутність гри. Відмінності і подібність гри й праці. Ознаки ігрової діяльності.

Гра як засіб фізичного виховання, її місце в системі фізичного виховання

Визначення рухливої гри. Погляди на гру педагогів і вчених. Педагогічне значення рухливих ігор. Розвиток в іграх фізичних якостей. Роль ігрового методу в спортивній практиці. Класифікація рухливих ігор.

Методика організації й проведення рухливих ігор

Застосування дидактичних принципів у навчанні рухливим іграм. Основні завдання керівника гри. Підготовка до проведення гри. Способи поділу гравців на команди, вибору що водить і капітана. Вимоги до розповіді й порядок пояснення гри. Організація граючих. Керівництво процесом гри. Дозування й суддівство гри. Вимоги до закінчення гри. Підведення підсумків. Педагогічний аналіз проведеної рухливої гри.

Організація учасників гри

Дидактичні принципи у навчанні рухливим іграм; способи організації граючих; керівництво процесом гри; дозування й суддівство гри; вимоги до закінчення гри; способи підведення підсумків; як провести педагогічний аналіз проведеної рухливої гри.

Керівництво процесом гри.

Дидактичні принципи у навчанні рухливим іграм; основні завдання керівника гри; підготовку до проведення гри; способи поділу гравців на команди, вибору що водить і капітана; вимоги до розповіді й порядок пояснення гри; способи організації граючих; керівництво процесом гри.

Підведення підсумків гри.

Дидактичні принципи у навчанні рухливим іграм; основні завдання керівника гри; підготовку до проведення гри; способи поділу гравців на команди, вибору що водить і капітана; вимоги до розповіді й порядок пояснення гри; способи організації граючих; керівництво процесом гри; дозування й суддівство гри; вимоги до закінчення гри; способи підведення підсумків.

Педагогічний аналіз рухливої гри.

Дидактичні принципи у навчанні рухливим іграм; основні завдання керівника гри; підготовку до проведення гри; способи поділу гравців на команди, вибору що водить і капітана; вимоги до розповіді й порядок пояснення гри; способи організації граючих; керівництво процесом гри; дозування й суддівство гри; вимоги до закінчення гри; способи підведення підсумків; як провести педагогічний аналіз проведеної рухливої гри.

МОДУЛЬ II.МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ РУХЛИВИХ ІГОР З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Характеристика рухливих ігор для дітей дошкільного віку

Гра як активна форма пізнання навколишньої дійсності. Гра як вільна, самостійна діяльність, що здійснюється за особистою ініціативою дитини. Дидактичні ігри; рухливі, з обмеженим мовленнєвим текстом; рухливі хороводні ігри; ігри мовленнєвої спрямованості; обрядові та звичаєві ігри; ігри історичної спрямованості; ігри з відображенням трудових процесів та побуту народу. Елементарні і складні рухливі ігри. Елементарні: сюжетні і безсюжетні, ігри-забави, атракціони.

Методика проведення рухливих ігор з дітьми дошкільного віку

Форми і методи проведення ігор з дітьми молодшої групи дитячого садку; дозування; інвентар.

Методика проведення рухливих ігор з дітьми середньої групи дитячого садку

Форми і методи проведення ігор з дітьми середньої групи дитячого садку; дозування; інвентар.

Методика проведення рухливих ігор з дітьми старшої групи дитячого садку

Форми і методи проведення ігор з дітьми старшої групи дитячого садку; дозування; інвентар.

Методика проведення рухливих ігор з дітьми підготовчої групи дитячого садку

Форми і методи проведення ігор з дітьми підготовчої групи дитячого садку; дозування; інвентар.

МОДУЛЬ III.МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ РУХЛИВИХ ІГОР З ДІТЬМИ ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Характеристика рухливих ігор для дітей шкільного віку

Анатомо-фізіологічні та психологічні особливості дітей шкільного віку; вплив гри на формування особистості дитини; характеристику рухливих ігор для дітей шкільного віку; види рухливих ігор для школярів.

Методика проведення рухливих ігор з учнями 1-3 класів

Форми і методи проведення ігор з учнями 1-3 кл.; дозування; інвентар.

Методика проведення рухливих ігор з учнями 4-6 класів

Форми і методи проведення ігор з учнями 4-6 кл.; дозування; інвентар

Методика проведення рухливих ігор з учнями 7-8 класів

Форми і методи проведення ігор з учнями 7-8 кл.; дозування; інвентар.

Методика проведення рухливих ігор з учнями 9-11 класів

Форми і методи проведення ігор з учнями 9-11 кл.; дозування; інвентар.

3. Рекомендована література

Основна: *

1. Андрощук Н.В., Леськів А.Д., Мехоношин С.О., Рухливі ігри та естафети у фізичному вихованні молодших школярів. – Тернопіль: Підручники і посібники.
2. Билеєва Л.В., Коротков И.М. Рухливі ігри. Навчальне посібє для інститутів фізичної культури. – М.: ФИС, 1982.
3. Вільчковський Е.С. Рухливі ігри в дитячому садку. – К.: Радянська школа, 1989.
4. Геллер Е.М. Гра на перервах для школярів 1-3-х класів. – М.: ФіС, 1985.
5. Геллер Е.М. Гра на перервах для школярів 4-6-х класів. – М.: ФіС, 1985.
6. Горохова скриня: Українські народні ігри / Упоряд. В. Пепа. – К.: Веселка, 1993.
7. Демчишин А.П., Артюх М.М., Демчишин В.А., Фалес Й.Г. Рухливі і спортивні ігри в школі. Посібник для вчителя. – К.: Освіта, 1992.
8. Жуков М.Н. Рухливі ігри: Підручник для студентів педагогічних вузів. – М.: «Академія», 2002.
9. Кругляк О.Я., Кругляк Н.П. Від ігри до здоров'я нації. Рухливі ігри та естафети на уроках фізичної культури. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2000.
10. Кругляк О.Я. Рухливі ігри та естафети в школі: Метод. посіб. – Т.: Підручники і посібники, 2002.
11. Кругляк О.Я. Рухливі ігри та естафети в школі: Посіб. для вчителя. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Т.: Підручники і посібники, 2004.

Додаткова:

1. Антонов Г. Ігри з використанням мішечків з піском // Фізична культура у школі. - 1988.
2. Богуславська З.М., Смирнова Є.О. Розвиваючі ігри для дітей молодшого дошкільного віку: Під. для вихователя дитяч. саду. - М.: Просвітництво, 1991.
3. Буган Ю.В., Тімушин О.І., Борисюк С.В. Шкільні свята та розваги. - Тернопіль,
4. Буцінська П.П. та ін. Загальнорозвиваючі вправи в дитячому садку: Кн. для вихователя подітій. саду/П.П. Буцінська, В.І. Васюкова, Г.П. Лєскова. - М.: Просвітництво, 1990.
5. Вільчковській Е.С. Рухливі ігри у дитячому садку. - К.: Радянська школа. 1989.
6. Вільчковській Е.С. Фізичне виховання дошкільнят у ній. - К.: Радянська школа, 1987.

7. Гузов Н.М. Міжтабірний фізкультурний продник // Фізична культура в школі. - 1989.
8. Дитячі рухливі ігри / За ред. Т.І. Осокіної. - М.:Освіта, 1988.
9. Спортивні вправи та ігри для дітей дошкільного віку.-К.:
- 10.Дурдикулієв І.О., Джораєв Б.Д. У групі продовженого дня // Фізична культура у школі. - 1989.
- 11.http://fizkult-ura.ru/sci/mobile_game/
- 12.<http://detskieigry.ru/categorii/podvizhnost-igry/podvizhnye-igry>
- 13.http://fizkult-ura.ru/sci/mobile_game/54
- 14.<http://nsportal.ru/nachalnaya-shkola/vospitatelnaya-rabota/podvizhnye-igry-dlyauchashchikhsya-nachalnykh-klassov>
- 15.<http://nsportal.ru/detskii-sad/fizkultura/kartoteka-podvizhnyh-igr-1>
- 16.<http://sportugolok.org/podvizhnye-igry-s-myachom/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання:

IV семестр – залік

- 5. Засоби діагностики успішності навчання:** практичні роботи, письмові роботи, індивідуальне та фронтальне опитування, захист презентацій, тестування, модульний контроль

Засоби для проведення початкового, поточного, проміжного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти

У процесі вивчення курсу «Теорія і методика рухливих ігор» використовуються такі види контролю:

Поточний (виконання письмових робіт), проміжний (тестові завдання) і підсумковий контроль (виконання модульних робіт)